

The background features a vibrant, abstract design with various colors including red, yellow, teal, and blue. It includes brushstrokes, dotted patterns, and geometric shapes. A large white rectangular area is centered on the page, containing the main text.

s.t.u.d.i.o.·v.m.b.o

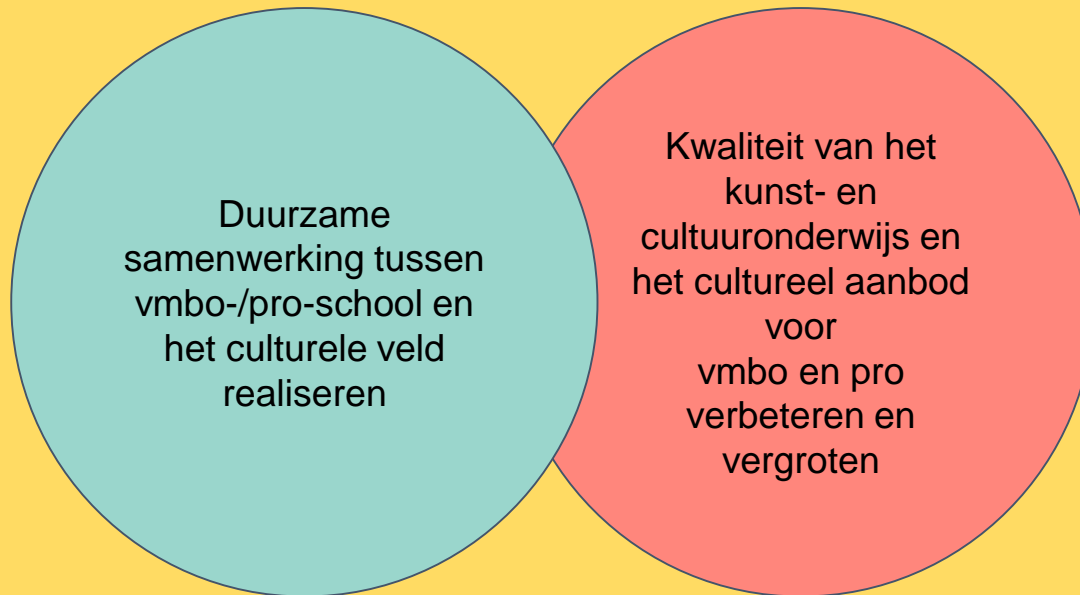
**Kunst en Burgerschap –
Voorbeeld Studio VMBO- PrO
Almere**

Edien Lammers, FleCk
LKCA Landelijk Consulentenoverleg
27 juni 2023, online

Inhoud

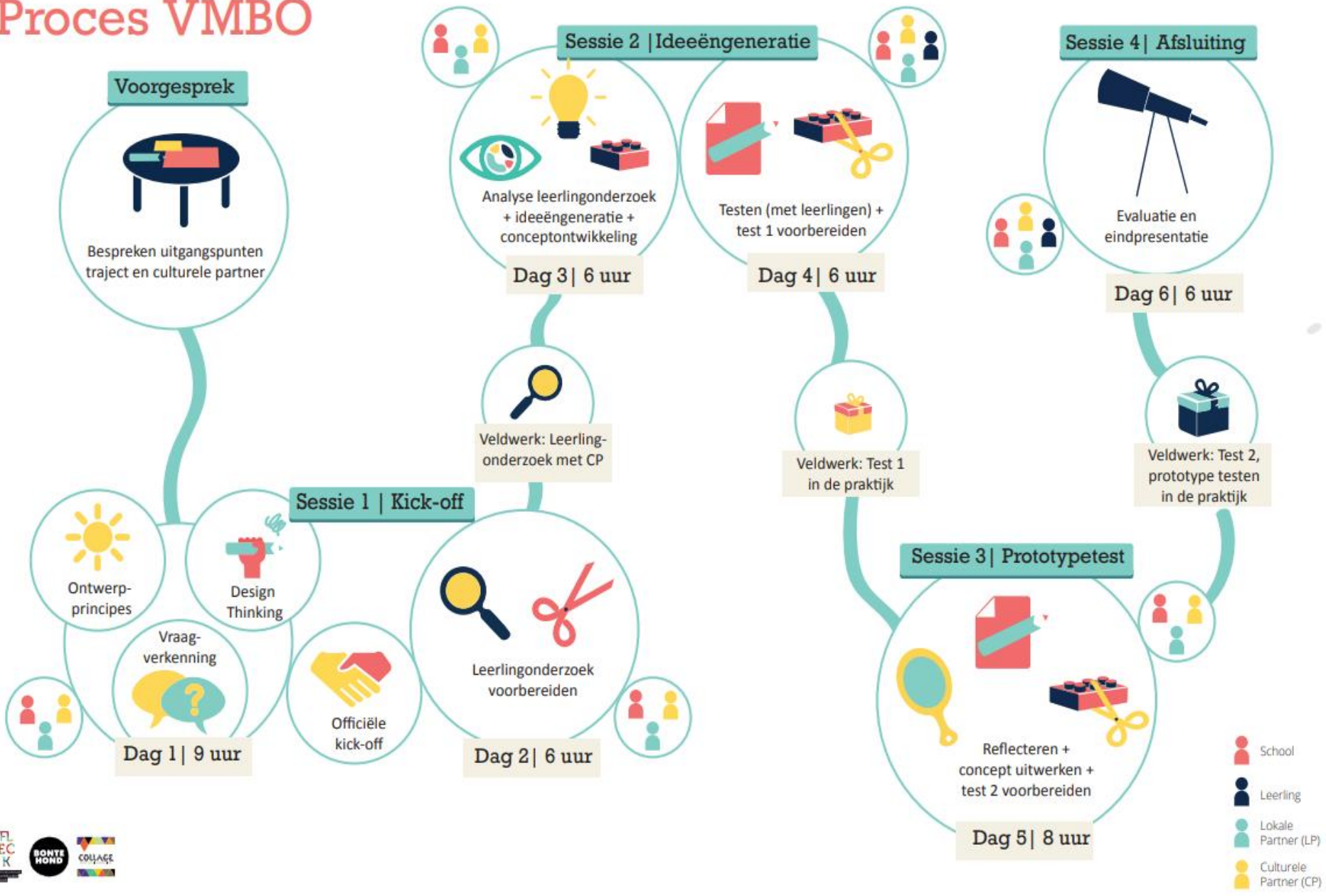
- *Doel en werkwijze Studio VMBO/ Toolkit*
- *Voorbeeld: PrO Almere en BonteHond*
- *Programma vak Burgerschap PrO Almere*
- *Opzet kunst en burgerschap lijn in Studio VMBO*
- *Uitwerking module Uber Puber Show*

- *Vragen*

Proces VMBO

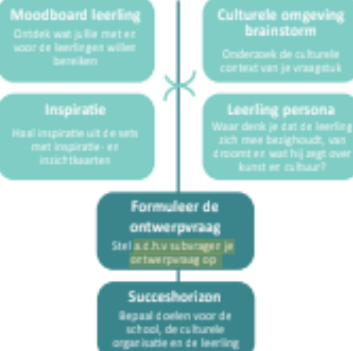

Fase 1. Vraag verkennen

Stap 1: In kaart brengen + Stap 2: Ontwerpskills leren

Stap 1

Tools voor in kaart brengen

Stap 2

Ontwerpskills leren

- Ontwerpskills leren
- Ontwerpen aertalen aar schaffen

Uitkomsten

- Doelen helder opgesteld.
- Vraag/context verkend.
- Ontwerp vraag geformuleerd.
- Ontwerpskills verkend.

Fase 2. Onderzoeken

Stap 3: Onderzoeken + Stap 4: Analyseren

Stap 3

Tools voor onderzoeken

Onderzoek behoefte leerling voorbereiden
De onderzoekingen opstellen en onderzoeksvormen kiezen/bepalen

Stap 4

Tools voor analyseren

Belevingswereld leerling
Van observaties naar inzichten

Uitkomsten

- Een kijkje in de belevingswereld van leerlingen
- Aanames getoetst over de leerlingen
- Observaties omgezet naar inzichten

Fase 3. Ontwikkelen

Stap 5: Ideeëngenereren + Stap 6: Conceptontwikkele n

Stap 5

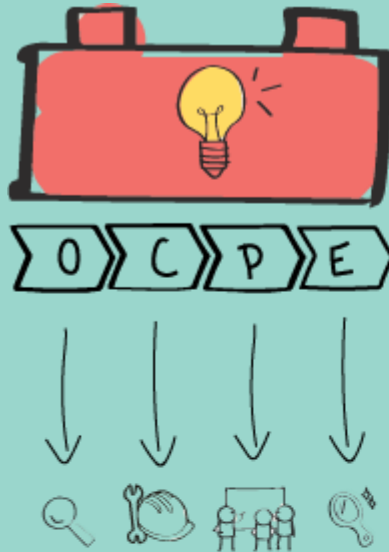
Tools voor ideeëngenereren

Uitkomsten

- Inzichten uit de belevingswereld van de leerlingen verwerkt tot ideeën.
- Gedivergeerd in de ideeëngeneratie.
- Een experiment uitgevoerd om de eerste ideeën te testen.

Van idee naar onderwijs

Onderzoeken

Materiaal- &
Brononderzoek

Eigen ideeën
verkennen

Inspiratie opdoen

Keuzes maken

Creëren

Experimenteren
& Ontwerpen

Creëren
& Maken

Presenteren

Omgang met publiek

Het leren durven

Direct vs. Indirect

Respect & Feedback

Evalueren

Behalen van doelen

Reflecteren

Zonder oordeel, groeien

Voorbeeld Co-creatie:

BonteHond

*Jeugdtheatergezelschap Almere
met 1 theatermaker/-docent en*

PrO Almere

*3 locaties met
4 docenten CKV/BV/Burgerschap*

Opdracht schoolleiding:

- ***Verbinding en afstemming tussen de kunstlessen van de drie locaties***
- ***Burgerschap een plek geven in de kunstlessen***
- ***Theater als kans voor de PrO-leerlingen om de wereld te oefenen.***

Marcel van Etten (PrO Almere):
'Burgerschap is een logische manier van
kijken vanuit leerlingen en ouders.
Burgers zijn we allemaal, met kunst en
cultuur zijn we niet allemaal bezig. Door
ze aan elkaar te koppelen geeft dat een
verrijking'.

Ontwerpvrage:

Hoe kunnen we met kunst- en cultuuronderwijs, en met de kritische en nieuwsgierige houding tot maatschappij en actualiteit en de interdisciplinaire aanpak van onze partner, als school onze leerlingen helpen om toegang te krijgen, kennis te maken en deel te nemen aan kunst en cultuur, en daarmee de leerlingen helpen een bredere blik en grip op de wereld te krijgen?

Thema's vak burgerschap klas 1 PrO Almere

Verkeer en cultuur (Politiek en Maatschappij vanaf 2023-2024)

- Ik weet wat cultuur is*
- Ik weet wat de belangrijkste kenmerken van de NL cultuur zijn

Media en Omgang met anderen

- Ik kan contact maken met anderen
- Ik kan actief luisteren en op basis daarvan reageren

Voeding, gezondheid en seksualiteit

- Ik weet wat er met mijn lijf gebeurt in de puberteit

Geldzaken

- Ik weet wat de euro is en waar die gebruikt wordt

Wonen, werken, vrije tijd

- Ik kan minstens 3 dingen bedenken die ik in mijn vrije tijd kan doen
- Ik heb een binnenspel, een buitenspel en een creatieve opdracht uitgevoerd

*selectie van doelen die KC raken

Thema's BS klas 1 met CKV/BV-modules

Media en Omgang met anderen

- Ik kan contact maken met anderen
- Ik kan actief luisteren en op basis daarvan reageren

→ Raakt aan THEATER ALS MEDIUM←

Geldzaken

- Ik weet wat de euro is en waar die gebruikt wordt

→ VAN WAARDELOOS NAAR WAARDEVOL

Voeding, gezondheid en seksualiteit

- Ik weet wat er met mijn lijf gebeurt in de puberteit

→ UBER PUBER SHOW

Verkeer en cultuur wordt Politiek en Maatschappij (vanaf 2023-2024)

- Ik weet wat cultuur is
- Ik weet wat de belangrijkste kenmerken van de NL cultuur zijn

→ CULTUUR (in ontwikkeling, prototypetest september 2023)

Inhoud en opbouw modules

Startfase	Middenfase	Eindfase
Vak Burgerschap	Vak CKV beeldend-burgerschap met BonteHond jeugdtheater	Vak Beeldend/Burgerschap
Inleiding op het thema	Verdieping van het thema met theateractiviteiten gericht op persoonsvorming en socialisatie en in betekenisvolle groepsopdrachten in samenwerking met externe instelling (BonteHond).	Persoonlijke verwerking van het thema in beeld; vormgeven en doorlopen van een creatief proces; reflectie en evaluatie

Inbedding kunst- en burgerschaplijn klas 1

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5
Beeldende vorming 2 uur	Beeldende vorming/CKV 4 uur	Beeldende vorming 2 uur	Beeldende vorming/CKV 4 uur	Beeldende vorming 2 uur
CKV beeldend 2 uur		CKV beeldend 2 uur		CKV beeldend 2 uur
Vakoverstijgende CKV beeldend – burgerschap module A. Cultuur		Vakoverstijgende CKV beeldend – burgerschap module B. Uber Puber Show		Vakoverstijgende CKV beeldend- burgerschap module C. Van Waardeloos naar Waardevol
Burgerschap 2 uur	Burgerschap 2 uur	Burgerschap 2 uur	Burgerschap 2 uur	Burgerschap 2 uur
Thema: Cultuur	Thema:	Thema: Seksualiteit	Thema:	Thema: Waarde

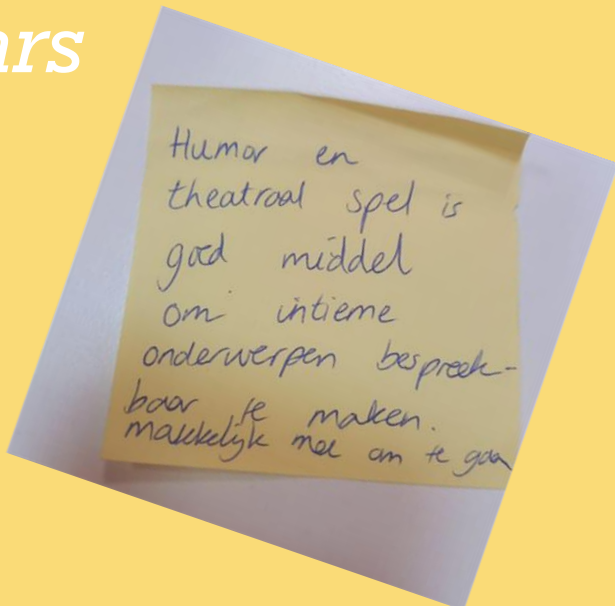
Puberteit - dat is
toch wanneer je
ouders moeilijk
gaan doen?

Voorbeeld Uber Puber Show

Thema BS: Voeding, gezondheid en sexualiteit.

Onderzoeksvraag:

‘Kun je door middel van humor en spel seksueel geladen onderwerpen serieus behandelen met eerstejaars leerlingen?’

Humor en
theatraal spel is
goed middel
om intieme
onderwerpen bespreek-
baar te maken.
makkelijker om te gaan

Vieze Puisten

Beschrijving lessenserie *UberPuberShow*

Les 1: Burgerschapsles thema puberteit. De volgende onderwerpen zijn behandeld: Wat verandert er aan je lichaam, uitvinden wat de puberteit is, ben jij al in de puberteit, hoe verzorg je jezelf. [Les 1](#)

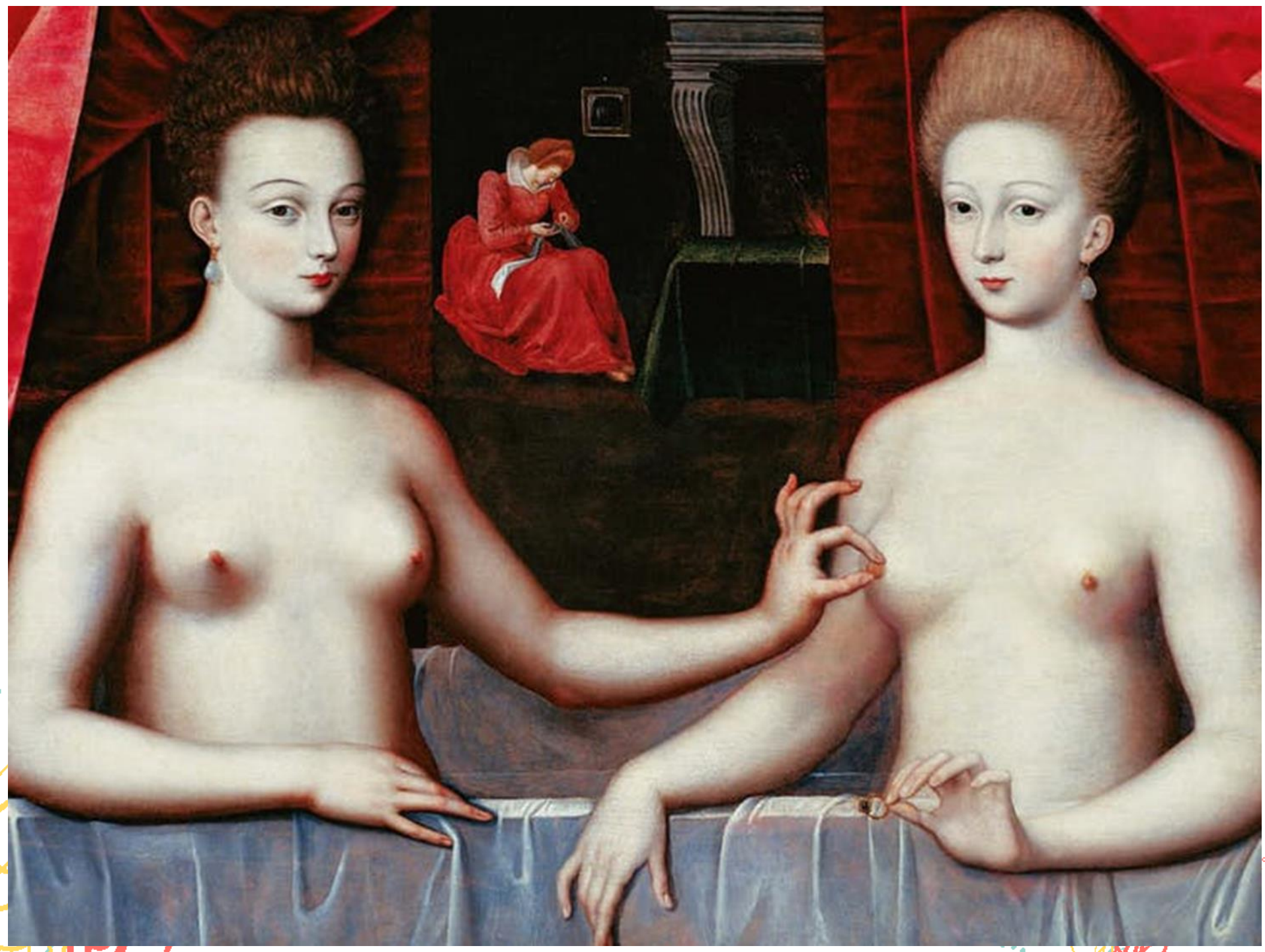
Les 2: CKV verdieping, rituelen kind/volwassen, gender vanuit de kunsten benaderd. [Les 2](#)

Les 3: UberPuberShow, samensmelting BS/CKV in een theatrale voorstelling/experience. [Les 3](#)

Les 4, 5, 6: Verwerking in CKV les. [Les 4](#)

Les 7: Presentatie resultaat verwerking in BS les. [Les 7](#)

[Les 7.1](#)

LES 3 De UberPuberSpelshow (bij BonteHond in het theater)

SPEL 1 – Tekenspel

Teken alle veranderingen van het menselijk lichaam tijdens de puberteit. Voor elke goed genoemde verandering krijg je een pukkel van klei.

SPEL 2 – Raadspel Gender

Er worden beschrijvingen voorgelezen (transgender vrouw/transgender man/vrouw/genderfluid/man/ heterosexueel/homosexueel).

SPEL 3 - Speel de Uber Puber (met een acteur van BH)

Hiervoor mogen verkleedspullen/pruiken/objecten gebruikt worden.

- Je moeder zegt dat je je kamer moet opruimen. Je hebt hier geen zin in. Hoe reageer je?
- Je ouders zeggen dat je om 00:00 thuis moet zijn van een feest.
- Je gaat naar de stad in je nieuwe rokje. Je vader vindt dat je een broek moet aan doen. Hoe reageer je?
- Je bent 4 uur aan het gamen. Je moeder trekt het internet eruit. Hoe reageer je? Enz.

SPEL 4 – Route naar volwassenheid

Met drie of vier springtouwen als team een hoepel vasthouden met daarop een bal en een parcours afleggen. Wie het snelst is die wint.

Voorbeeld Uber Puber Show

s.t.u.d.i.o.v.m.b.o

LES 4 – 6 Verwerkingslessen bij BV/CKV

Opdracht: Laat jezelf zien als een echte puber! Maak een Cartoon hiervan. Wat maakt jou een UberPuber???
Zorg voor Humor in je tekening.

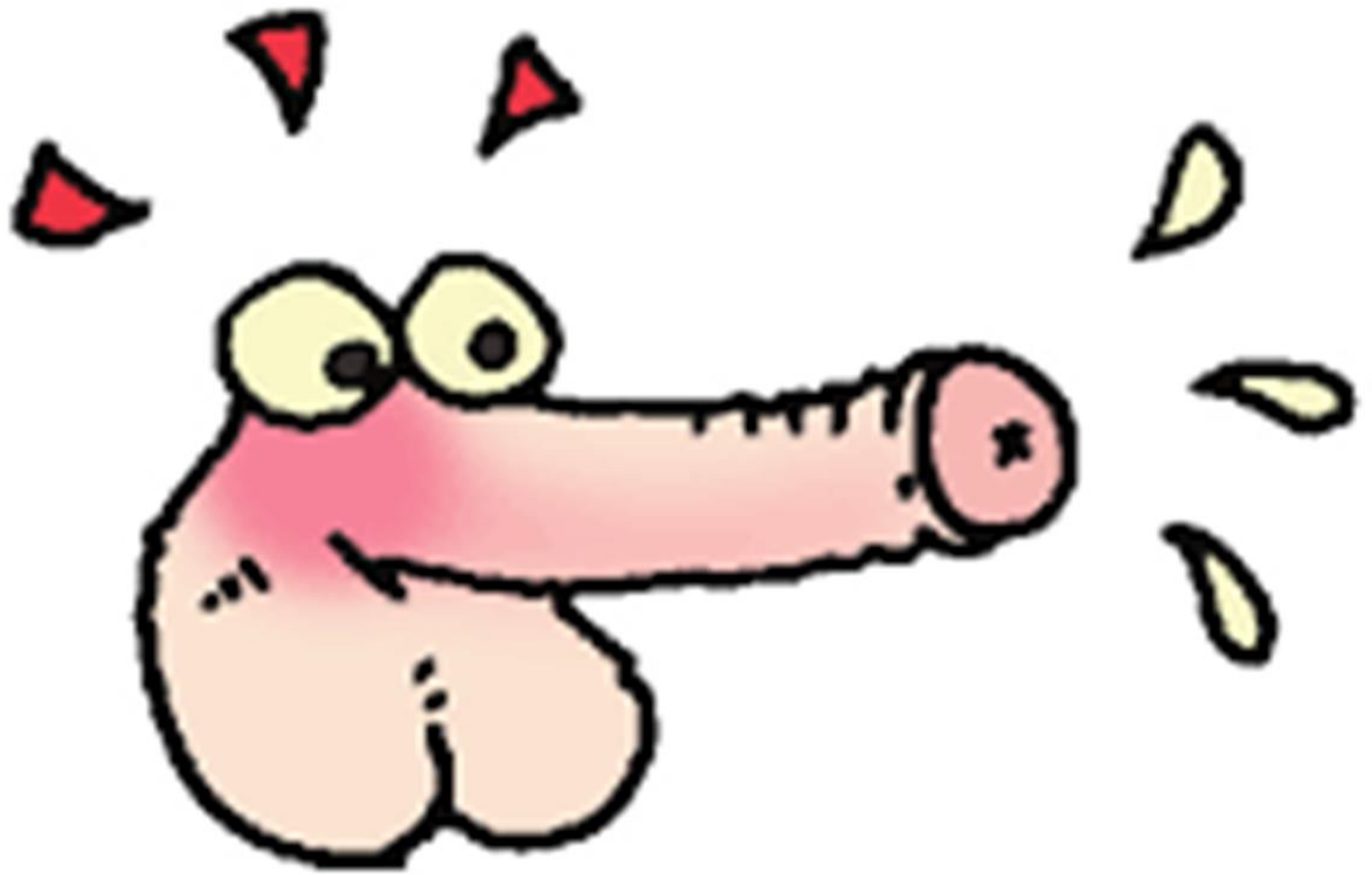
Kader: Je mag een stripverhaal maken, je mag je verhaal ook in 1 tekening tekenen.

Les 1: Bespreek en laat zien

In deze les oefen je eerst met je cartoonfiguur. Hoe zie jij eruit als een cartoon?
Je zou hiervoor snapchat mogen gebruiken om een voorbeeld te zien van jezelf als cartoonfiguur.

Les 2: Verhaal bedenken/start cartoon tekenen

Les 3: Cartoon afmaken/presentatie voorbereiden

RESULTATEN

De leerlingen...

- reageren opener
- maken zich de thema's meer eigen
- komen dichterbij zichzelf
- krijgen meer zelfvertrouwen
- ervaren minder gene
- geven aan dat op een andere plek leren prettig is (theater)
- geven aan dat spelenderwijs leren goed bevalt
- ervaren meer handvatten om over de onderwerpen te praten

Fiona Kelatow (BH):

‘Bij de masterclass bij Bontehond (en in de verwerkingslessen daarna) wordt kunst NIET als middel ingezet.

Daar gaat het om het ervaren van -of maken van kunst met ‘kwaliteit’.

Juist daardoor, en in combinatie met de voorbereiding in de burgerschap- en ckv-lessen, merk je de positieve effecten op de leerlingen, zoals in deze ppt zijn omschreven.

Met dank aan:

PrO Almere: Peggy van Amerongen, Marcel van Etten, Karin Dekema, Jamila Alarda, Martine Ubbens, Hanneke Broos

Bonte Hond: Fiona Kelatow, Dionisio Matias, Sandy Pieterse, Roeland Dekkers, Daphne Bosschaart

Collage: Paul Macco, Silvia Servais, Christel van de Velde

Zeewaardig Service Design: Wies van Nifterik, Bjorn van Raaij, Esmee Mankers en alle stagiaires

FleCk: Nienke de Jong, Nelleke Brand, Ilonka de Ridder, Remko Willems
Gemeente Almere en Provincie Flevoland.

Meer weten?

- [Toolkit Studio VMBO](#)

Voorbeelden zie productportfolio's

- [Tijdlijn FleCk vmbo](#)

Studio VMBO - trajecten

edien@cultuureducatieflevoland.nl

s.t.u.d.i.o. · v.m.b.o

